

Sygn. akt II Ca 4/14

POSTANOWIENIE

Dnia 25 września 2014 roku

Sąd Okręgowy w Szczecinie II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Zbigniew Ciechanowicz
Sędziowie:	SO Wiesława Buczek - Markowska (spr.) SR del. Zofia Piwowarska
Protokolant:	sekr. sądowy Ziemowit Augustyniak

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 25 września 2014 roku w S.

sprawy z urzędu

z udziałem **T. S. i A. D. (1)**

o sporządzenie spisu inwentarza

na skutek apelacji wniesionej przez uczestniczkę

od postanowienia Sądu Rejonowego Szczecin - Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie

z dnia 20 września 2013 r., sygn. akt II Ns 3607/13

I. uchyla zaskarżone postanowienie w całości i umarza postępowanie w sprawie wszczęte z urzędu;

II. nakazuje zwrócić od Skarbu Państwa – Sądowi Rejonowego Szczecin-Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie na rzecz uczestniczki A. D. (1) kwotę 50 (pięćdziesięciu) złotych pobraną tytułem opłaty od apelacji.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 20 września 2013 r. Sąd Rejonowy Szczecin - Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie sygn. akt II Ns 3607/13, II Ns 3608/13 zadecydował o sporządzeniu spisu inwentarza po M. S. (PESEL (...)), zmarłej w 8 grudnia 2012 roku w S., ostatnio zamieszkałej w S., przy ul. (...) przy czym wyznaczył do tej czynności komornika skarbowego (pkt 1) oraz stwierdził, iż uczestnicy ponoszą koszty postępowania związane ze swym udziałem w sprawie (pkt 2).

W uzasadnieniu Sąd I instancji wskazał, iż w dniu 15 kwietnia 2013 roku A. D. (1) i T. S. złożyli przed notariuszem K. K., prowadzącą kancelarię notarialną w S., oświadczenie, że spadek po M. S. przyjmują z dobrodziejstwem inwentarza.

Sąd I instancji stwierdził, że zgodnie z art. 637 § 1 k.p.c. na wniosek tego, kto uprawdopodobni, że jest spadkobiercą uprawnionym do zachowku lub zapisobiercą, albo wykonawcy testamentu, wierzyciela mającego pisemny dowód należności przeciwko spadkodawcy lub właściwego urzędu skarbowego Sąd postanowi sporządzenie spisu inwentarza,

zaś w wypadkach przewidzianych w ustawie postanowienie o sporządzeniu spisu inwentarza wydaje się z urzędu (§ 2). Nadto Sąd I instancji dodał, że wypadek taki został uregulowany między innymi w art. 644 k.p.c., zgodnie z którym, jeżeli złożono oświadczenie o przyjęciu spadku z dobrodziejstwem inwentarza, a inwentarz nie był przedtem sporządzony, sąd wyda postanowienie o sporządzeniu spisu inwentarza.

Dodatkowo Sąd I instancji wskazał, iż w myśl § 1 ust. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 1 października 1991 roku w sprawie szczegółowego trybu postępowania przy sporządzeniu spisu inwentarza, właściwy jest komornik lub inny organ, w którego okręgu znajdują się rzeczy podlegające zabezpieczeniu lub wciągnięciu do spisu inwentarza, zaś zgodnie z ust 2 organem, o którym mowa w ust. 1, jest urząd skarbowy (komornik skarbowy).

Wydając orzeczenie w zakresie kosztów postępowania Sąd I instancji oparł się na treści przepisu art. 520 § 1 k.p.c. - nie stwierdzono, bowiem istnienia okoliczności uzasadniających odstąpienie od ogólnej zasady ponoszenia kosztów postępowania. Sąd I instancji wskazał, iż stosownie do przytoczonej regulacji każdy uczestnik ponosi koszty postępowania związane ze swym udziałem w sprawie, co oznacza, że każdego z nich obciążają koszty dokonanej przez niego czynności oraz czynności podjętej w jego interesie.

Apelację od powyższego postanowienie wywiodła uczestniczka A. D. (2) i wniosła o uchylenie zaskarżonego postanowienia w całości i umorzenie postępowania w całości, przeprowadzenie dowodu z załączonych do apelacji dokumentów, przeprowadzenie dowodu z postanowienia Sądu Rejonowego Szczecin - Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie II Wydział Cywilny z dnia 21 sierpnia 2013 r., sygn. akt: II Ns 3522/13 znajdującego się w aktach w/w sprawy oraz zwrot opłaty od apelacji, zgodnie z przepisem art. 79 ust. 1 pkt 1) lit. e) ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych. Zaskarżonemu postanowieniu zarzuciła błąd w ustaleniach faktycznych, a w konsekwencji naruszenie art. 644 k.p.c. i art. 366 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c., poprzez błędne przyjęcie, że spis inwentarza po zmarłej M. S. nie został sporządzony, podczas gdy spis inwentarza został dokonany przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym Szczecin - Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie A. K. dnia 26 lipca 2013 r., na mocy postanowienia Sądu Rejonowego Szczecin - Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie II Wydział Cywilny z dnia 21 sierpnia 2013 r., sygn. akt: II Ns 3522/13.

W uzasadnieniu uczestniczka wskazała, iż wniosek o sporządzenie spisu inwentarza po zmarłej M. S. został przez nią złożony dnia 20 maja 2013 r. do Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym Szczecin - Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie A. K., zaś po złożeniu wniosku, Sąd Rejonowy Szczecin - Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie II Wydział Cywilny postanowieniem z dnia 21.08.2013 r., sygn. akt II Ns 3522/13 orzekł w przedmiocie sporządzenia spisu inwentarza.

Uczestniczka podniosła, iż zaskarżonym postanowieniem orzeczono w sprawie już prawomocnie zakończonej postanowieniem Sądu. Dodała, iż dnia 26.07.2013 r. Komornik Sądowy sporządził protokół ze spisu inwentarza, w związku z czym postępowanie w przedmiocie spisu zostało zakończone.

Uzasadniając wniosek o zwrot uiszczonej opłaty od apelacji, zgodnie z art. 79 ust. 1 pkt 1) lit e) ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, wskazała na fakt, że zaskarżone postanowienie zostało wydane z powodu oczywistego naruszenia prawa.

Zaznaczyła, iż wnioski dowodowe złożone zostały na obecnym etapie postępowania, niezwłocznie po powzięciu informacji w przedmiocie wydania zaskarżonego postanowienia gdyż, z uwagi na fakt, że postanowienie wydano na posiedzeniu niejawnym, zgłoszenie ich we wcześniejszym etapie nie było możliwe.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja zasługiwała na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 637 § 1 k.p.c. na wniosek tego, kto uprawdopodobni, że jest spadkobiercą, uprawnionym do zachowku lub zapisobiercą, albo wykonawcą testamentu, wierzyciela mającego pisemny dowód należności przeciwko

spadkodawcy lub właściwego urzędu skarbowego sąd postanowi sporządzenie spisu inwentarza, natomiast wedle § 2 w wypadkach przewidzianych w ustawie postanowienie o spisaniu inwentarza wydaje się z urzędu.

W niniejszej sprawie Sąd I instancji skorzystał z § 2 w związku z art. 644 k.p.c. wedle, którego jeżeli złożono oświadczenie o przyjęciu spadku z dobrodziejstwem inwentarza, a inwentarz nie był przedtem sporządzony, sąd wyda postanowienie o sporządzeniu spisu inwentarza, i takie też orzeczenie wydał w dniu 20 września 2013 r. gdyż w dniu 15 kwietnia 2013 r. uczestnicy złożyli przed notariuszem K. K. oświadczenie, że spadek po M. S. przyjmują z dobrodziejstwem inwentarza (Repertorium A nr: (...)).

Wedle art. 506 k.p.c. Sąd wszczyna postępowanie nieprocesowe na wniosek, a w wypadkach wskazanych w ustawie sąd może wszcząć postępowanie także z urzędu. Pozwala to przyjąć założenie, iż istnienie uprawnienia Sądu do wszczęcia postępowania nieprocesowego z urzędu, nie wyklucza możliwości złożenia wniosku przez osobę uprawnioną. Jeżeli wniosek zostanie złożony, sąd na jego podstawie wszczyna postępowanie.

Uczestniczka w dniu 20 maja 2013 r. skierowana do Komornika Sądowego w przy Sądzie Rejonowym P. i Zachód w S. A. K. wniosek o sporządzenie inwentarza po zmarłej M. S., zaś w dniu 12 lipca 2013 r. Komornik przekazał do Sądu zawiadomienie o jego dokonaniu w dniu 26 lipca 2013 r. wraz z protokołem. W efekcie w dniu 21 sierpnia 2013 r. Sąd Rejonowy Szczecin – Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie wydał postanowienie o sporządzeniu spisu inwentarza po M. S. i wyznaczył do tej czynności ww. Komornika.

Powyższe czynności doprowadziły do tego, iż obecnie w obrocie prawnym funkcjonują dwa postanowienia o sporządzeniu inwentarza po tej samej osobie, a co więcej spis inwentarza został już faktycznie dokonany. Taki stan rzeczy jest niedopuszczalny, wobec czego należało uchylić zaskarżone postanowienie z dnia 20 września 2013 r. i umorzyć niniejsze postępowanie wszczęte z urzędu, o czym Sąd Okręgowy orzekł w pkt. I sentencji.

Odnośnie wniosku uczestniczki o zwrot uiszczonej opłaty od apelacji w kwocie 50 zł Sąd Okręgowy uznał, iż na podstawie art. 79 ust. 1 pkt 1 lit. e ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, iż należy wnioskowanego zwrotu dokonać, o czym orzeczono w pkt II. sentencji.